

2011-09-19

Peredvizjniki öppnar på Nationalmuseum 29 september

Den 29 september öppnar *Peredvizjniki - banbrytare i ryskt måleri*, höstens stora utställning på Nationalmuseum. Det är första gången en utställning med konstnärgruppen visas i Sverige - ett hundratal målningar har lånats från Tretyakovgalleriet i Moskva och Ryska Museet i S:t Petersburg. Peredvizjnikis konst har länge varit oerhört populär i Ryssland men är fortfarande näst intill okänd utanför landets gränser. Utställningen ger oss möjlighet att lära känna det ryska måleriet från Tolstojs och Tjajkovskijs tid.

Peredvizjniki bildades 1870 som en reaktion mot den ryska konstakademins konservatism och dominerande ställning i konstlivet. Syftet var att nå konstnärlig frihet. I ett realistiskt måleri skildrade gruppen naturen, människan och samhället i samtidens Ryssland. Fattiga jordbruksarbetare och politiska aktivister målades med samma engagemang som stämningsfulla skymningslandskap och porträtt av landets ledande intellektuella. Gruppen använde konsten för att belysa sociala och politiska frågor och ordnade vandringutställningar för att föra konsten ut till folket, utanför storstäderna S:t Petersburg och Moskva. Gruppens formella ryska namn blir i svensk översättning *Sällskapet för vandringutställningar*.

En viktig roll spelade de samhällsengagerade bilderna, skildringar av sociala orättvisor och svåra levnadsförhållanden. Ett typiskt exempel är Ilja Repins *Pråmdragare vid Volga* som skildrar pråmdragarnas hårda villkor i Ryssland i slutet på 1800-talet. Målningen är ett av de mest berömda ryska konstverken överhuvudtaget.

Flera av konstnärerna arbetade med bilder med ett direkt politiskt innehåll. Eftersom yttrandefriheten var strängt begränsad var det riskabelt att arbeta med ämnen som kunde uppfattas som politiskt olämpliga. Trots detta använde Peredvizjnikis målare konsten för att peka på ekonomisk ojämlikhet, maktmissbruk och hyckleri inom kyrkan och de fattiga böndernas maktlöshet. Utställningen visar också målningar som behandlar de politiska motståndarna till tsarväldet – revolutionära studenter och politiska fångar.

I utställningen möter vi också representanter för Rysslands kulturella elit från slutet av 1800-talet. Flera av Peredvizjnikis målare var framstående porträttmålare och umgicks med författare, musiker och andra kulturpersonligheter. Den mest berömde författaren vid den här tiden var Leo Tolstoj, som lästes över hela världen och fick mängder av efterföljare som inspirerades av hans idéer om politik, religion och moral. Ilja Repins porträtt av Tolstoj visar

www.nationalmuseum.se

Södra Blasieholmshamnen, Stockholm

Telefon växel: 08-5195 4300

Nationalmuseum samarbetar med Accenture, Svenska Dagbladet, Fältman & Malmén och Grand Hôtel Stockholm

PRESSMEDDELANDE FRÅN NATIONALMUSEUM

författaren enkelt klädd och stående barfota utomhus, ett uttryck för Tolstojs ideal att leva i enkelhet nära jorden.

Inom landskapsmåleriet stod det typiskt ryska i centrum. Bilderna av Rysslands vidsträckta slätter och skogar blev till symboler för hemlandet och spelade en roll för formandet av en nationell identitet. Samtidigt kan det ryska landskapsmåleriet ibland föra tankarna till det nordiska drömska och vemodsfyllda landskapsmåleriet kring förra sekelskiftet. Det gör att det känns bekant och främmande på samma gång. Bland landskapsmålarerna hörde Isaak Levitan och Ivan Sjitsjin till de viktigaste.

Gruppens konstnärer intresserade sig också för Rysslands förflutna och inspirerades av folksagor, myter och legender. Även här finns en parallell till det nordiska 1890-talets intresse för att skapa en modern konst med utgångspunkt från ett nationellt kulturarv. Kyrkliga traditioner och bilder av vardagslivet under tidigare sekler var vanliga motiv.

Peredvizjniki blev tidigt en maktfaktor i ryskt konstliv och många av tidens ledande ryska målare blev medlemmar. Gruppen upplöstes först 1923, men utställningen har fokus på perioden 1870-1910 då gruppen hade som störst betydelse för den ryska konsten.

Utställningen pågår från den 29 september till 22 januari 2012.

Temadag

Söndag den 23 oktober och 15 januari kl 13-15 hålls temadagar om Peredvizjniki.

Utställningskatalog

Till utställningen har en rikt illustrerad utställningskatalog tagits fram i en svensk och en engelsk version. Artiklarna är skrivna av Per Hedström från Nationalmuseum och David Jackson från Leeds University som har arbetat som kommissarier för utställningen samt experter från Tretiakovgalleriet och Ryska Museet.

Ytterligare information

Per Hedström, utställningskommisarie, phm@nationalmuseum.se, 08-5195 4356
Hanna Tottmar, informatör, htr@nationalmuseum.se, 08-5195 4390, 0767-23 46 32

Pressbilder

www.nationalmuseum.se/press

Bildtexter

Ilja Repin, *Den oväntade återkomsten*, 1884-88, Tretiakovgalleriet; Isaak Levitan, *Vägen till Vladimir*, 1892, Tretiakovgalleriet; Nikolaj Bogdanov-Belskij, *I skoldörren*, 1897, Ryska Museet

Ett särskilt tack till Anne-Marie och Herbert Lembcke som aktivt medverkat i utställningsprojektet. Genom idéer, kontakter och ett mycket generöst bidrag, via stiftelsen Ad Infinitum Foundation, har de möjliggjort utställningen.